

ZAŁĄCZNIK DO TESTU REGULACYJNEGO

1. Konsultacje społeczne:

Projekt założeń został przekazany do konsultacji następującym podmiotom:

1. Forum Związków Zawodowych;
2. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
3. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
4. Business Centre Club;
5. Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
6. Krajowej Izbie Gospodarczej;
7. Konfederacji Lewiatan;
8. Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
9. Związkowi Rzemiosła Polskiego;
10. Związkowi Powiatów Polskich;
11. Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”.

Opinia w sprawie projektu została przekazana przez: Krajową Izbę Gospodarczą, Pracodawców RP, Konfederację Lewiatan, OPZZ, KK NSZZ „Solidarność”, Związek Rzemiosła Polskiego i BCC.

2. Wpływ projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw na finanse publiczne, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

1) Budżet państwa

Zmiany zaproponowane w projekcie założeń będą miały wpływ na budżet państwa poprzez zmniejszenie przychodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, w związku z wprowadzaniem zwolnienia z tego podatku kosztów szkoleń i studiów kadr publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy.

Kwota ta jest szacowana na ok. 4,84 mln zł.

2) Fundusz Pracy (FP) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP)

Wydatki Funduszu Pracy z tytułu wprowadzanych zmian pozostaną na niezmienionym poziomie.

Bilans skutków finansowych dla FP (porównanie wydatków FP bez zmian i z wprowadzeniem zmian do ustawy (w tys. zł)

Porównanie na podstawie Planu FP (część A) stanowiącego załącznik nr 6 do ustawy budżetowej na rok 2013

lp.	treść	plan na 2013 r.	Projekt planu na 2014 r. na podstawie 2013 ze zmianą ustawy	Projekt planu na 2015 r. na podstawie 2013 ze zmianą ustawy
1.	2.	3.	4.	5.
od 1 do 8	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	10 803 963,0	10 803 963,0	10 803 963,0
1	Obligatoryjne (poz. w planie finansowym 1-4), z tego:	5 589 985,0	5 589 985,00	5 589 985,00
2	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (poz. 5), w tym:	4 655 080,0	4 541 681,0	4 515 202,0
2.1	koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarów i położnych (poz. 5.10)	835 329,0	0,0	0,0
2.2	dotychczasowe formy zawarte w poz. od 5.1 do 5.21 z wyłączeniem 5.10, w tym:	3 819 751,0	3 681 681,0	3 555 202,0
2.2.1	nowe formy aktywizacji (szczegóły w tabeli poniżej)	0,0	500 000,00	500 000,00
2.2.2	zlecenie usług WUP	0,0	160 000,00	160 000,00
2.2.3	KFS	0,0	100 000,00	200 000,00
2.2.4	BGK - pożyczki	0,0	100 000,00	100 000,00
3.	Wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (poz. 6), w tym:	189 000,0	260 835,00	287 451,00
*	- wynagrodzenia i składki pracowników PUP	135 000,00	206 835,00	233 451,00
4	Pozostałe zadania (poz. od 7.1 do 7.13)	309 898,0	318 375,0	318 247,0
5	CIiPKZ badania, opracowania, prognozy, ekspertyzy, analizy, wydawnictwa, konkursy dot. rynku pracy	0,0	32 000,00	32 000,00
6	audyt zewnętrzny w PUP	0,0	1 000,00	1 000,00
7	1 etat do obsługi EURES w MPiPS	0,0	87,00	78,00
8	Wydatki inwestycyjne (poz. 8)	60 000,0	60 000,0	60 000,0

*wynagrodzenia i składki pracowników PUP w przypadku braku zmian w ustawie obowiązują do 31.12.2013 r.

Nowe formy aktywizacji:	500 000,00	w tys. zł
1. Grant na telepracę	150 000,00	
2. Świadczenie aktywizacyjne za zatrudnienie po przerwie związanej z wychowaniem dziecka lub sprawowaniem opieki nad osobą zależną	150 000,00	
3. Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnieniem bezrobotnego w wieku 50+	90 000,00	
4. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne za bezrobotnych do 30. roku życia podejmujących pierwszą pracę	50 000,00	
5. Finansowanie kosztów kształcenia bezrobotnych do 30. roku życia (bon)	50 000,00	
6. Pokrycie kosztów wynajmu mieszkania, w związku z podjęciem zatrudnienia poza miejscem zamieszkania (bezrobotni do 30. roku życia)	10 000,00	

Projektowane nowe formy aktywizacji nie spowodują wzrostu wydatków FP w 2014 r. w porównaniu z wydatkami zaplanowanymi na rok 2013 w ustawie budżetowej na rok 2013. Nowe działania i instrumenty finansowane będą w ramach posiadanych środków poprzez zmianę struktury wydatków Planu FP. Wydatki w 2014 r. kształtować się będą na poziomie planowanych w roku 2013. Utworzenie KFS wiązać się będzie z nakładem środków w 2014 r. w kwocie: 100 mln zł.

Na pozostałe nowe działania przewiduje się łącznie przeznaczyć w ramach przesunięcia środków w poszczególnych pozycjach Planu FP 500 mln zł. W 2015 r. i kolejnych latach planuje się ponieść wydatki związane z wprowadzonymi zmianami w kwocie 700 mln zł w ramach posiadanych środków poprzez zmianę struktury wydatków Planu FP. Wydatki kształtować się będą na poziomie planowanych w roku 2013.

a) KFS

KFS zasilony byłby w 2014 r. środkami FP w kwocie: 100 mln zł.

Wydatki FP w 2014 r. i kolejnych latach nie wzrosną z tytułu wprowadzonych zmian, pochodzić będą z przesunięcia środków w poszczególnych pozycjach Planu FP. Wydatki FP w 2015 r. i kolejnych latach z tytułu KFS wyniosą 200 mln zł, pochodzić będą również z przesunięcia środków w poszczególnych pozycjach Planu FP. Kwota ta pozwoli na objęcie wsparciem w formie szkolenia rocznie ok. 3,3% (182 tys.) osób pracujących w wieku 45+ (ok. 250 mln zł rocznie, przy założeniu, że koszt kontraktowanego przez PUP szkolenia przeciętnie na osobę to 1371 zł,

a wkład pracodawcy wynosi 20% kosztów szkolenia) oraz innych form podnoszenia kwalifikacji.

b) pozostałe zmiany przewidziane w projekcie założeń:

- finansowanie od 1 stycznia 2014 r. kosztów wynagrodzeń pracowników urzędów pracy w wysokości 7%-owej kwoty środków (limitu) FP ustalonej na rok poprzedni na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Przyjmuje się, że dotychczasowe zasady finansowania wynagrodzeń tzw. pracowników kluczowych, czyli pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 91 pkt 1-5 ustawy, tj. pośredników pracy, doradców zawodowych, specjalistów do spraw rozwoju zawodowego, specjalistów do spraw programów, liderów klubów pracy, którzy w PUP będą pełnić funkcję doradcy klienta, zostaną zmienione z finansowania bezpośredniego na finansowanie zależne od efektywności programów realizowanych przez te urzędy. Podstawa naliczenia (limit na realizację programów w roku ubiegłym) nie uległaby zmianie.

Wyniki uzyskiwanej efektywności zatrudnieniowej i efektywności kosztowej prowadzonej w jednolitej metodologii publikowane będą corocznie na stronie internetowej ministra właściwego do spraw pracy;

- zlecenie usług aktywizacyjnych

Minister właściwy do spraw pracy będzie ustalał na wniosek marszałka województwa limity środków na zlecenie usług aktywizacyjnych w ramach kwoty zapisanej w Planie FP.

Koszty dla FP generować będzie konieczność wprowadzania zmian w systemach informatycznych publicznych służb zatrudnienia (PSZ) w związku z dostosowaniem zakresu gromadzonych danych do zmian zaproponowanych w ustawie;

- programy PAI

Finansowane będą przez starostę powiatu w ramach środków (limitów) FP ustalonych według algorytmu i rozdysponowanych pomiędzy samorządy powiatów na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Programy te będą mogły obejmować okres dłuższy niż rok budżetowy.

W przypadku realizacji programu we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej – blok AKTYWIZACJA finansowany będzie ze środków FP (60%) i gminy (40%), blok INTEGRACJA finansowany będzie z budżetu gminy.

W przypadku realizacji programu samodzielnie przez urząd pracy – blok AKTYWIZACJA finansowany będzie analogicznie, tj. w 60% ze środków FP i 40% ze środków gminy, blok INTEGRACJA finansowany będzie ze środków FP, przy czym urzędy pracy będą zlecały realizację działań reintegracyjnych na zewnątrz.

Z uwagi na fakultatywny charakter proponowanego rozwiązania, zakłada się, że regulacja nie będzie generować dodatkowych kosztów związanych z koniecznością zwiększenia liczby pracowników urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	Bezrobotni świadczeniobiorcy pomocy społecznej	Prace społecznie użyteczne realizowane w ramach bloku AKTYWIZACJA koszt jednostkowy	Prace społecznie użyteczne realizowane w ramach bloku AKTYWIZACJA łącznie dla wskazanej grupy	Zajęcia realizowane w ramach bloku INTEGRACJA * koszt jednostkowy	Zajęcia realizowane w ramach bloku INTEGRACJA * łącznie dla wskazanej grupy	Koszt programu razem
		2 miesiące				
koszt dla Funduszu Pracy	621 022	416 zł	258 345 152 zł	321 zł	199 348 062	457 693 214 zł
koszt dla gminy		277 zł**	172 023 094 zł	321 zł	199 348 062	371 371 156 zł

*przyjęto założenie, że w połowie przypadków program będzie realizowany wspólnie przez PUP i ośrodek pomocy społecznej, poprzez zlecenie zajęć reintegracyjnych przez PUP na zewnątrz.

** koszt jaki ponosi gmina w ramach bloku AKTYWIZACJA – stanowi 40% wysokości świadczenia przysługującego bezrobotnemu z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych zgodnie z art. 73a ustawy.

Do oszacowania skutków finansowych programu przyjęto następujące założenia:

1. Liczba rodzin, które z powodu bezrobocia otrzymały pomoc w formie świadczeń (pieniężnych, w naturze i usługach) – wynosi **621.022** (MPiPS-03, stan za okres I-XII 2011). Spośród tej liczby rodzin 360.009 rodzin otrzymało pomoc w formie zasiłków okresowych przyznawanych z powodu bezrobocia.
2. W ramach bloku **AKTYWIZACJA**
Kwota wydatków poniesionych na prace społecznie użyteczne realizowane w okresie **2 miesięcy** – ustalona została w oparciu o wynikające z ustawy zasady, tj.:
→ długość trwania prac społecznie użytecznych (**do 10 godzin tygodniowo**) i

→ wysokości świadczenia przysługującego bezrobotnemu z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych zgodnie z art. 73a ustawy – 7,70 zł, przy czym koszt FP, tj. wysokość refundacji świadczenia wynosi maksymalnie **4,62 zł/godz.**, tj. 60% stawki godzinowej, a koszt gminy min. **3,08 zł/godz.**

3. W ramach bloku **INTEGRACJA**

Kwota wydatków na finansowanie działań ustalona została w oparciu o następujące założenia:

→ bezrobotny uczestniczyć będzie w **co najmniej 10 godzinach zajęć** reintegracyjnych tygodniowo, uśredniona stawka godzinowa pracy trenera – **71,36 zł**, dla ustalenia tej wartości posłużono się stawkami godzinowymi pracy trenerów przyjętymi w jednym z projektów konkursowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna. Na wartość tę składają się stawki godzinowe trenerów realizujących szkolenia (przedział 12,50 – 37,00 zł), poradnictwo rodzinne obejmujące: terapię psychologiczną oraz terapię rodzinną – stawka godzinowa wynosiła 80,00 zł. Stawka godzinowa nie uwzględnia stawki przyjętej dla porad prawnych, z których mogli korzystać beneficjenci projektu, wynoszącej 200 zł/godz.

→ **Jeden trener** pracować będzie z grupą **ok. 10 osób**. Liczba trenerów niezbędna do obsługi wskazanej w tabeli liczby bezrobotnych wynosi – **62 102 osoby**.

4. Szacowany koszt programu realizowanego w okresie 2 miesięcy, obejmujący obydwie bloki **AKTYWIZACJĘ I INTEGRACJĘ**, w przypadku realizacji programu:

→ *wyłącznie przez urząd pracy* stanowić będzie dla FP wydatek **657 041 276 zł**, dla gminy **172 023 094 zł**,

→ *we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej* stanowić będzie dla FP wydatek **457 693 214 zł**, dla gminy **371 371 156 zł**.

Przy założeniu, że limit środków możliwych do wydatkowania na finansowanie programu realizowanego przez okres 2 miesięcy wyniesie nie więcej niż 5% i blok **INTEGRACJA**, zlecony przez urząd pracy, finansowany będzie z FP, pomocą będzie można objąć ponad 180 tys. bezrobotnych oddalonych od rynku pracy, tj. niespełna 10% ogółu bezrobotnych.

W przypadku gdy w ramach programu blok INTEGRACJA zostanie sfinansowany z budżetu gminy – działaniami będzie można objąć blisko 270 tys. bezrobotnych oddalonych od rynku pracy, tj. ponad 13% ogółu bezrobotnych.

Przewiduje się, iż minister właściwy do spraw pracy określi rozporządzeniem minimalną wysokość środków FP, przeznaczonych na finansowanie programu PAI;

- EURES

Trudno jest podać skutki finansowe. Natomiast szacunkowe roczne wydatki na działania EURES w kraju wynoszą:

Rodzaj kosztów	Szacunkowy koszt	Obecne źródło finansowania
Koszty wynagrodzenia kadry EURES w MPiPS, WUP i PUP (ok. 200 pełnych etatów)	ok. 800 tys. zł (w tym ok. 50 tys. z FP na 7% dodatki)	Budżet MPiPS Budżet samorządu województwa Budżet samorządu powiatu FP w części dodatków do wynagrodzenia w WUP i PUP
Koszty realizacji działań (dotychczasowe granty z KE) wynikających z rocznego Krajowego Planu Działań EURES, w części dotyczącej: <ul style="list-style-type: none"> • MPiPS i WUP i 6 PUP przygranicznych (bez uwzględnienia kosztów dostosowania systemów IT MPiPS do transferu ofert pracy i CV akredytowanych partnerów EURES na portal EURES KE), • WUP w zakresie partnerstw transgranicznych EURES-TriRegio, EURES-T Beskydy. 	<ul style="list-style-type: none"> • ok. 3,5 mln zł • ok. 300 tys. zł 	FP
Koszty MPiPS dot.: publikacji materiałów informacyjnych, usług IT związanych z transferem ofert pracy z CBOP na portal EURES, szkolenia kadry i inne.	ok. 430 tys. zł	FP Budżet Departamentu Informatyki MPiPS (prawdopodobnie również FP)
Koszty WUP dot.: utrzymania i rozwoju infrastruktury IT, szkolenia dla kadry EURES z PUP, działania informacyjne, materiały biurowe, zakup sprzętu IT, delegacje krajowe i zagraniczne, zakup prasy specjalistycznej, książek, słowników,	ok. 1,5 mln zł	FP Budżet samorządu województwa

usługi kurierskie i pocztowe i inne.		
Koszty PUP (oprócz wynagrodzeń kadry EURES)	trudne do przewidzenia, w zależności od potrzeb danego PUP	nie finansowane do tej pory z FP
Koszty ochotniczych hufców pracy (wynagrodzenia kadry EURES oraz koszty realizacji działań EURES)	trudne do przewidzenia, w zależności od potrzeb danego ochotniczego hufca pracy	nie finansowane do tej pory z FP
Koszty zatrudnienia 1 pracownika na stanowisku do spraw obsługi EURES w urzędzie ministra właściwego do spraw pracy	ok. 78 tys. zł, w tym: - wynagrodzenia ok. 72 tys. zł (6 tys. zł x 1 osoby x 12 m-cy), - koszty utrzymania 1 stanowiska pracy 6 tys. zł (1 osoba x 500 zł/miesiąc x 12 m-cy - czynsz, media, itp.). Dodatkowo w 2014 r. jednorazowy koszt wyposażenia stanowisk pracy ok. 9 tys. zł (1 osoba x 9 tys. zł - komputer, biurko, szafka, fotel, itp.).	nie finansowane do tej pory z FP
Razem minimum MPiPS, WUP i część PUP	ok. 6,61 mln zł, w tym ok. 5,86 mln zł z FP oraz dodatkowo w 2014 r. jednorazowy koszt wyposażenia 1 stanowiska pracy ok. 9 tys. zł	

Dodatkowo MPiPS oraz partnerzy EURES, zarówno z PSZ, jak i spoza PSZ (ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia i inne) będą mogli aplikować o środki z EFS na działalność EURES. Kwota nie jest możliwa do przewidzenia.

Akredytowani partnerzy EURES spoza PSZ, którzy będą realizować działania z Krajowego Planu Działań EURES, będą ponosić koszty finansowane z własnych środków. Wyjątek stanowią ochotnicze hufce pracy, które ewentualnie mogłyby korzystać ze środków FP na realizację działań EURES. Kwota nie jest możliwa do przewidzenia;

- poszerzenie dostępu do informacji o ofertach pracy

Szacuje się, że koszt stworzenia nowej bazy ofert pracy CBO3P na poziomie ok. 3-4 mln zł. Koszt stworzenia bazy może zostać pokryty ze środków unijnych. Alternatywnym rozwiązaniem jest sfinansowanie kosztu stworzenia CBO3P ze środków FP.

Nie przewiduje się skutków finansowych dla jednostek sektora publicznego;

- wprowadzenia pożyczki udzielanej przez BGK z FP

Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej będzie udzielana do wysokości 20-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, natomiast pożyczka na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego będzie udzielana do wysokości 6-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, które będzie rozumiane jako przeciętne wynagrodzenie w poprzednim kwartale, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.).

Wprowadzenie nowego instrumentu w formie pożyczek udzielanych przez BGK ze środków FP pozwoli na to, aby większa liczba osób/podmiotów niż obecnie mogła skorzystać ze środków FP na podjęcie działalności gospodarczej bądź utworzenie nowych miejsc pracy. Środki z oprocentowania i zwrotu udzielonych pożyczek będą mogły być ponownie wykorzystane na udzielenie wsparcia kolejnym osobom/podmiotom. Jednocześnie należy uwzględnić realną stopę procentową uwzględniającą inflację: w 2014 r. przy inflacji na poziomie 2,3% realna stopa procentowa wyniesie ok. minus 1,27% ($0,01 - 0,023 / 1 + 0,023 = -0,0127$). W 2015 i 2016 r. z uwagi na planowany wzrost inflacji do poziomu 2,5% realna stopa procentowa wyniesie minus 1,46% ($0,01 - 0,025 / 1 + 0,025 = -0,0146$) tak więc realna wartość spłacanych środków będzie spadać rocznie o 1,27% w 2014 r. i o 1,46% w kolejnych latach. Ponadto, należy uwzględnić wartość pożyczek umorzonych i niespłaconych.

Do końca 2012 r. istniał system pożyczek udzielanych przez BGK w ramach rządowego programu „Pierwszy Biznes”. Wysokość udzielonej pożyczki nie mogła przekroczyć 40 tys. zł na jedną uprawnioną osobę. Pożyczka mogła być udzielana na okres do 36 miesięcy z oprocentowaniem 0,75% stopy redyskonta weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski. Ponadto pożyczkobiorcy programu „Pierwszy Biznes”, którzy dodatkowo zatrudnili przez okres co najmniej 12 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy osobę bezrobotną, mogli ubiegać się o umorzenie 30% kwoty wykorzystanej pożyczki. Ok. 11% wartości udzielonych pożyczek zostało umorzonych. Około 0,6% udzielonych pożyczek zostało zakwalifikowanych jako

pożyczki stracone, gdzie jest prawomocne orzeczenie komornika o bezskuteczności egzekucji. Na podstawie dokonanej analizy programu „Pierwszy Biznes” projektowana nowa forma pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej w porównaniu do tych udzielanych w ramach „Pierwszego Biznesu” będzie znacznie wyższa w przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej ($20 \times 3.884 = \text{ok. } 77 \text{ tys. zł}$), z trzykrotnie niższym oprocentowaniem (0,25 stopy redyskonta weksli) i dłuższym okresem spłaty w przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej (do 7 lat), co przyczyni się do wyższej spłacalności i większego powodzenia przedsięwzięcia. W związku z tym zakłada się, że ryzyko kredytowe kształtować się będzie na poziomie 0,5% wartości udzielonych pożyczek, które zostaną zakwalifikowane do pożyczek straconych, tj. pożyczek w przypadku których będzie prawomocne orzeczenie komornika o bezskuteczności egzekucji. Pożyczkobiorcy korzystający jednocześnie z pożyczki udzielonej przez BGK na podjęcie działalności gospodarczej oraz z pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego skierowanego przez PUP będą mieli możliwość skorzystania jednorazowo z umorzenia pożyczki udzielonej na utworzenie pierwszego stanowiska pracy, nie więcej jednak niż do wysokości kwoty pozostałej do spłaty, jeżeli utrzymają to stanowisko pracy przez minimum rok. Szacuje się, że z możliwości umorzenia skorzysta podobny odsetek osób jak w przypadku „Pierwszego Biznesu”, tj. ok. 11% z 390 osób korzystających z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej, tj. ok. 42 osób, co daje wartość umorzonych pożyczek na poziomie ok. 647 tys. zł rocznie ($42 \times 0,67 \times 23 \text{ tys. zł} = 647 \text{ tys. zł}$).

Wprowadzenie powyższych rozwiązań nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla FP. W Planie FP na ten cel przewidziano przeznaczenie kwoty 100 mln zł;

- programy regionalne

Programy regionalne finansowane będą ze środków FP przyznanych na finansowanie zadań w województwie w roku budżetowym (w wysokości maksymalnie do 5% środków FP ustalonych w bieżącym roku według algorytmu dla województwa na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej), a także innych środków, w tym środków na współfinansowanie projektów EFS;

- finansowanie poszczególnych form aktywizacji realizowanych przez urzędy pracy
Środki na ww. cel będą zapisane w Planie FP i rozdysponowywane pomiędzy województwa (z ogólnej kwoty pomniejszonej o rezerwę MPiPS) algorytmem. W puli środków dla województwa będzie określana kwota na realizację projektów współfinansowanych z EFS;

- wydatki na finansowanie zasiłków i świadczeń obligatoryjnych

Kwoty szacunkowych wydatków na ten cel będą zapisane w Planie FP na dany rok. Środki będą przekazywane poszczególnym urządcom pracy przez MPiPS na dotychczasowych zasadach, zgodnie z art. 109 ust. 5 ustawy do wysokości faktycznych potrzeb;

Koszt wydłużenia zasiłku o 6 miesięcy dla bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 15. r. ż. 60,8 mln zł

Koszt zasiłków w związku z dodaniem okresu świadczenia usług na podstawie umowy uaktywniającej 1,9 mln zł

Wzrost wydatków na zasiłki w związku z dodaniem okresu pobierania renty rodzinnej (osoba dostałaby zasiłek z tytułu renty z powodu niezdolności do pracy) 0 zł

średnia liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 15. r. ż. z prawem do zasiłku w 2012 r.	16 250
zasiłek podstawowy w zł w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku	623,60
koszt wydłużenia zasiłku o 6 miesięcy dla bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 15 r. ż.	60 801 000
<i>średnia liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18. r. ż. z prawem do zasiłku w 2012 r.</i>	<i>19 500</i>
<i>średnia liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 15 r. ż. z prawem do zasiłku w 2012 r.</i>	<i>16 250</i>

liczba osób świadczących usługi na podstawie umowy uaktywniającej w końcu 2012 r.	9 100
z tego w powiatowym urzędzie pracy może zarejestrować się ok. 5%	455
zasiłek podstawowy w zł w okresie pierwszych 3 miesięcy posiadania prawa do zasiłku	794,20
zasiłek podstawowy w zł w okresie kolejnych 3 miesięcy posiadania prawa do zasiłku	623,60
koszt zasiłku dla ww. osób przy założeniu, że byłby wypłacany przez 6 miesięcy	1 935 297,00

- finansowania świadczeń obligatoryjnych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy, do wysokości faktycznych potrzeb oraz finansowania świadczeń fakultatywnych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy w ramach limitów przyznawanych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Powyższa propozycja nie spowoduje wzrostu wydatków FP ogółem, a jedynie odciążenie o ok. 0,4 mln zł limitu wydatków możliwych do poniesienia przez PUP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu;

- środki na wydatki fakultatywne dla WUP i PUP

Będą określane w Planie FP i dystrybuowane po naliczeniu algorytmem według dotychczasowych zasad.

c) zmiany informatyczne:

- **oprogramowanie Syriusz^{Std}, Słowniki Centralne (koszt ok. 24 mln), w zakresie:**

- ✓ zmiany w sposobie dystrybucji środków FP,
- ✓ uzależnienie środków na aktywizację bezrobotnych i na wynagrodzenia pracowników urzędów pracy od efektów działania urzędów pracy,
- ✓ profilowanie bezrobotnych,
- ✓ poprawa standardów działania urzędów pracy,
- ✓ połączenie usług: poradnictwo i informacja zawodowa oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- ✓ zlecenie usług aktywizacyjnych,
- ✓ program PAI,
- ✓ reforma sieci EURES,
- ✓ elastyczność stosowania usług i instrumentów rynku pracy,
- ✓ wprowadzenie nowych form zatrudnienia,
- ✓ nowe narzędzia wspierające tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka,
- ✓ utworzenie KFS,
- ✓ wsparcie pracodawców zatrudniających młodych pracowników,
- ✓ zmiany w ustawie, które w większości są skutkiem potrzeb, które na bieżąco

pojawiały się od czasu ostatniej nowelizacji,

- ✓ zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zmiany w art. 21 ust. 1 ustawy mają na celu zwolnienie z opodatkowania podatkiem dochodowym kosztów szkoleń i studiów kadr publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy,
- ✓ zmiana w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zmiana w art. 50 ust. 3 i ust. 9 ustawy ma na celu zapewnienie PUP, WUP, wojewodom oraz ministrowi właściwemu do spraw pracy dostępu do danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego;

- **Aplikacja Centralna (koszt ok. 2,5 mln), w zakresie:**

- ✓ profilowanie bezrobotnych,
- ✓ połączenie usług: poradnictwo i informacja zawodowa oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- ✓ program PAI,
- ✓ elastyczność stosowania usług i instrumentów rynku pracy,
- ✓ wprowadzenie nowych form zatrudnienia,
- ✓ nowe narzędzia wspierające tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka,
- ✓ wsparcie pracodawców zatrudniających młodych pracowników,
- ✓ zmiany w ustawie, które w większości są skutkiem potrzeb, które na bieżąco pojawiały się od czasu ostatniej nowelizacji,
- ✓ zmiana w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zmiana w art. 50 ust. 3 i ust. 9 ustawy ma na celu zapewnienie PUP, WUP, wojewodom oraz ministrowi właściwemu do spraw pracy dostępu do danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego;

- **Aplikacja WUP-Viator (koszt 2,5 mln), w zakresie:**

- ✓ zwiększenie roli samorządu województwa w polityce rynku pracy,
- ✓ zmiany w sposobie dystrybucji środków FP,
- ✓ uzależnienie środków na aktywizację bezrobotnych i na wynagrodzenia pracowników urzędów pracy od efektów działania urzędów pracy,
- ✓ profilowanie bezrobotnych,

- ✓ poprawa standardów działania urzędów pracy,
- ✓ połączenie usług: poradnictwo i informacja zawodowa oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- ✓ zlecenie usług aktywizacyjnych,
- ✓ program PAI,
- ✓ reforma sieci EURES,
- ✓ elastyczność stosowania usług i instrumentów rynku pracy,
- ✓ wprowadzenie nowych form zatrudnienia,
- ✓ nowe narzędzia wspierające tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka,
- ✓ utworzenie KFS,
- ✓ wsparcie pracodawców zatrudniających młodych pracowników,
- ✓ zmiany w ustawie które w większości są skutkiem potrzeb, które na bieżąco pojawiały się od czasu ostatniej nowelizacji,
- ✓ zmiana w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zmiana w art. 50 ust. 3 i ust. 9 ustawy ma na celu zapewnienie PUP, WUP, wojewodom oraz ministrowi właściwemu do spraw pracy dostępu do danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego;

- **Aplikacje Rejestr Instytucji Szkoleniowych i Krajowy Rejestr Podmiotów Prowadzących Agencje Zatrudnienia (koszt ok. 1 mln);**

- **CBOP (koszt ok. 1 mln);**

- **Dodatkowe zmiany:**

- ✓ powyższe koszty nie uwzględniają prac zaplanowanych do realizacji do końca 2013 r. przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich ze środków EFS w ramach projektu 1.12 „Implementacja i rozwój systemu informacyjnego PSZ”, w szczególności wykonania: Brokera PSZ (a więc narzędzia umożliwiającego obsługę procesu wymiany zwiększonego wolumenu danych między PUP i WUP oraz pełniące funkcję szyny komunikacyjnej umożliwiającej PSZ udostępnianie usług elektronicznych dla innych urzędów np.: ZUS, PIP, Straży Granicznej, itp. – koszt ok. 4,3 mln zł), zmodernizowanej hurtowni danych PSZ

CeSAR (koszt ok. 9 mln zł) oraz Wortalu PSZ (umożliwiającego integrację stron internetowych dotyczących obszaru PSZ, obsługę intranetu PSZ, dostępu do narzędzi nowoczesnej komunikacji – koszt ok. 3,9 mln zł) oraz zmian w CBOP (koszt ok. 1,2 mln zł);

- **Wymiana informacji pomiędzy PUP a ośrodkami pomocy społecznej:**

- ✓ zapewnienie urzędom pracy dostępu do funkcjonalności umożliwiającej wymianę danych na poziomie lokalnym (m.in. urzędy pracy – ośrodki pomocy społecznej) poprzez narzędzie typu Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna (SEPI) będzie wiązało się z koniecznością poniesienia dodatkowych wydatków z Funduszu Pracy w wysokości ok. 10 mln zł.

Mając na uwadze powyższe, łączny koszt dostosowania funkcjonalności systemów wdrożonych w obszarze PSZ do zmian wynikających z projektu założeń do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyniesie **ok. 41 mln zł** (bez kosztów zaplanowanych do poniesienia do końca 2013 r. w ramach PO KL).

Skutki finansowe (negatywne in minus) dla sektora finansów publicznych w ramach FGŚP:

Z tytułu projektowanych zmian do ustawy nastąpi dodatkowo zmniejszenie przychodów FGŚP. Zakłada się, że będzie to spadek przychodów spowodowany projektowanymi zwolnieniami z obowiązku opłacania składek na FGŚP zatrudnionych przez pracodawców bezrobotnych w wieku do 30 lat. Zatem w 2014 r. przychody FGŚP spadną o 12 867 240 zł (przy założeniu, że wysokość składki na FGŚP obliczana jest od prognozowanej przez Ministerstwo Finansów (MF) wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej oraz przy założeniu, że ok. 35% bezrobotnych do 30. roku życia podejmie pracę, a pracodawca z tego tytułu będzie zwolniony z obowiązku opłacania składek na FGŚP za te osoby przez 12 miesięcy).

Spadek przychodów na FGŚP w kolejnych latach obrazuje poniższa tabela.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
FGŚP w zł	12 867 240 zł	13 468 353 zł	14 172 513 zł	14 913 488 zł	15 693 204 zł
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
FGŚP w zł	16 513 685 zł	17 377 063 zł	18 285 581 zł	19 241 599 zł	20 247 599 zł

Skutki finansowe (negatywne in minus) dla sektora finansów publicznych w ramach FP:

Z tytułu projektowanych zmian do ustawy nastąpi dodatkowo zmniejszenie przychodów FP. Zakłada się, że będzie to spadek przychodów spowodowany projektowanymi zwolnieniami z obowiązku opłacania składek na FP zatrudnionych przez pracodawców bezrobotnych w wieku do 30 lat. Zatem w 2014 r. przychody FP spadną o 315247387,1 zł. Za kwotę bazową przyjęto kwotę z 2014 r. (przy założeniu, że wysokość składki na FP obliczana jest od prognozowanej przez MF wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej oraz przy założeniu, że ok. 35% bezrobotnych do 30. roku życia podejmie pracę, a pracodawca z tego tytułu będzie zwolniony z obowiązku opłacania składek na FP za te osoby przez 12 miesięcy).

Spadek przychodów na FP w kolejnych latach obrazuje poniższa tabela.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
FP w zł	315 247 387 zł	329 974 641 zł	347 226 567 zł	365 380 468 zł	384 483 502 zł
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
FP w zł	404 585 292 zł	425 738 055 zł	447 996 739 zł	471 419 165 zł	496 066 176 zł

Podsumowanie skutków finansowych dla budżetu państwa oraz dla FP i FGŚP:

W celu oszacowania skutków finansowych propozycji zmian ustawowych uwzględniono:

- 1) nowo proponowane działania, tj. zniesienie obowiązku odprowadzania składek na FP i FGŚP przez okres 12 miesięcy za bezrobotnego skierowanego do pracy w wieku do 30 lat, z uwzględnieniem wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków oraz do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
FGŚP+FP w zł	328 114 627 zł	343 442 994 zł	361 399 080 zł	380 293 956 zł	400 176 706 zł
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
FGŚP+FP w zł	421 098 977 zł	443 115 118 zł	466 282 320 zł	490 660 763 zł	516 313 775 zł

Założono, że kwota oszczędności po stronie pracodawców z tytułu zwolnienia ze składek, w całości zostanie przeznaczona na utworzenie nowych miejsc pracy. Jednostkowy koszt utworzenia miejsca pracy został wyliczony w oparciu o przeciętny koszt zatrudnienia pracownika w gospodarce narodowej w poszczególnych latach zgodnie z prognozami MF.

Zgodnie z powyższym założeniem, w gospodarce narodowej powinno zostać utworzonych corocznie około 6 tys. nowych miejsc pracy.

- 2) zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych kosztów szkoleń i studiów kadr publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy.

Za kwotę bazową przyjęto wydatki na powyższe cele z 2012 r., tj. ok. 27 mln zł. Oznacza to, że kwota zwolnienia z podatku dochodowego w 2012 r. wynosiłaby 4 840 200 zł. Następnie skorygowano tę kwotę o Wskaźnik Funduszu Wynagrodzeń w gospodarce narodowej w poszczególnych latach.

2014	5 124 884,02 zł
2015	5 396 247,40 zł
2016	5 712 573,76 zł
2017	6 047 443,07 zł
2018	6 401 942,32 zł
2019	6 777 222,20 zł
2020	7 174 500,88 zł
2021	7 595 067,91 zł
2022	8 040 288,44 zł
2023	8 511 607,67 zł

Uzyskany efekt netto wprowadzenia regulacji, tj. wpływy z tytułu podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenia społeczne za pracowników zatrudnionych dzięki oszczędnościom pracodawców z tytułu zwolnienia ze składek na FP i FGŚP oraz przy uwzględnieniu kwot zwolnień z podatku, o których mowa w pkt 2, kształtuje się następująco:

2014	118 723 537,21 zł
2015	124 429 693,72 zł
2016	131 152 833,58 zł
2017	138 223 647,73 zł
2018	145 664 123,55 zł
2019	153 490 346,22 zł
2020	161 723 388,72 zł
2021	170 384 277,83 zł
2022	179 495 476,94 zł
2023	189 080 198,91 zł

3) Budżety jednostek samorządu terytorialnego

- a) Zwiększona zostanie rola samorządu województwa, poprzez dodanie nowych zadań dotyczących KFS, realizacji programów regionalnych i zlecenia usług podmiotom zewnętrznym.

Nowe zadania będą realizowane z dotychczasowych środków i są wprowadzane w odpowiedzi na postulaty przedstawicieli samorządu województwa w zakresie zwiększenia wpływu na regionalną politykę rynku pracy.

- b) Nie przewiduje się nałożenia nowych zadań na samorząd powiatu.

Ponieważ w 2013 r. kończy się finansowanie 7% przeznaczonych na wynagrodzenia dla pracowników urzędów pracy, wprowadza się nowy rodzaj finansowania, którego wprowadzenie będzie stanowiło pokrycie tych wydatków, które się nie zbilansują (5%+2%), uzależnione od efektywności programów realizowanych przez te urzędy.

W zakresie współpracy PUP-ośrodki pomocy społecznej należy zwrócić uwagę, że współpraca ta już dzisiaj jest realizowana, niemniej jednak w projektowanych zmianach zwiększony nacisk zostanie położony na elektroniczną wymianę danych między tymi podmiotami. Na budowę systemu informatycznego w tym zakresie przeznaczone zostaną środki z FP.

- c) Zwiększenie zakresu zadań gminy w związku z realizacją programu PAI.

Wysokość wydatków jakie będzie ponosić gmina w związku z realizacją programu PAI, uzależniona będzie od tego, czy program PAI realizowany będzie samodzielnie przez PUP czy też we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej.

Szacowany koszt programu realizowanego w okresie 2 miesięcy, obejmujący obydwie bloki AKTYWIZACJĘ i INTEGRACJĘ, będzie wynosił dla budżetu gminy w przypadku realizacji programu:

- wyłącznie przez urząd pracy – 172 023 094 zł,
- we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej – 371 371 156 zł.

3. Wpływ na rynek pracy:

Bezpośrednim celem zmian proponowanych w polityce rynku pracy jest obniżenie wskaźnika bezrobocia rejestrowanego oraz poprawa struktury zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych poprzez świadczenie bardziej efektywnej pomocy osobom bezrobotnym i pracodawcom, ale zmiany zaproponowane w nowelizacji ustawy powinny przyczynić się również do wzrostu aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia Polaków. Zatem powinny one wpłynąć na zmniejszenie dystansu jaki wciąż w tym zakresie istnieje pomiędzy Polską, a rozwiniętymi krajami UE.

Wprowadzenie przewidzianych w projekcie założeń zmian ustawy pozytywnie wpłynie na rynek pracy. Zakłada się, że zmiany spowodują zwiększenie oddziaływania polityki rynku pracy na spadek bezrobocia i wzrost zatrudnienia oraz aktywności zawodowej. Ponadto zakłada się, że proponowane zmiany spowodują:

- poprawę efektywności działania urzędów pracy,
- poprawę standardów obsługi klientów urzędów pracy,
- zapewnienie bezrobotnym szerszego dostępu do instrumentów aktywizacyjnych,
- zwiększenie elastyczności działania urzędów pracy poprzez dostosowanie działań urzędu pracy do potrzeb konkretnego bezrobotnego,
- objęcie realną pomocą osób długotrwale bezrobotnych,
- pogłębienie współpracy pomiędzy urzędami pracy a ośrodkami pomocy społecznej w celu poprawy skuteczności aktywizacji szczególnie trudnych klientów,
- ułatwienie łączenia pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi związanymi z wychowaniem dzieci,
- odbiurokratyzowanie, zracjonalizowanie i uporządkowanie działalności Centrów Aktywizacji Zawodowej,

- uzależnienie wysokości środków FP dla urzędów pracy od efektów ich pracy,
- zwiększenie roli samorządu województwa w polityce rynku pracy,
- szersze włączenie partnerów społecznych w projektowanie i monitorowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej.

W III kwartale 2012 r. populacja aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej liczyła 17 440 tys. osób i była blisko o 130 tys. osób wyższa niż w III kwartale 2011 r. (wzrost o 0,7%). W tym samym czasie liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 96 tys. (tj. o 0,7%) do 13 599 tys. osób. Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej wzrósł z 55,8% w III kwartale 2011 r. do 56,2% w III kwartale 2012 r. W tym samym okresie współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym wg definicji Eurostat (15-64 lata) wyniósł 66,9% i wzrósł o 0,8 p. p. W 2011 r. współczynnik ten wyniósł 66,1% wobec 71,2% w UE(27), zatem nadal aktywność zawodowa Polaków jest niska w porównaniu z UE.

W III kwartale 2012 r. pracowało 15,7 mln osób w wieku 15 lat i więcej i w porównaniu do III kwartału 2011 r. odnotowano wzrost o 25 tys. osób (tj. o 0,2%). Wzrost liczby pracujących przełożył się na zwiększenie wskaźnika zatrudnienia o 0,1 p. p., do poziomu 50,7% dla osób w wieku 15 lat i więcej, przy czym dla osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) wzrósł o 0,4 p. p. i wyniósł 60,2%. W 2011 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym wynosił w Polsce 59,7% wobec 64,3% w UE(27).

Na koniec 2012 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 2 136,8 tys. osób, czyli o 154,1 tys. bezrobotnych więcej niż przed rokiem (wzrost o 7,8%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2012 r. wyniosła 13,4% i wzrosła o 0,5 p. p. w stosunku do listopada 2012 r., natomiast w porównaniu do stanu z końca 2011 r. odnotowano wzrost tego wskaźnika o 0,9 p. p. Zatem wskaźnik bezrobocia rejestrowanego wciąż pozostaje wysoki, choć oczywiście zdecydowanie niższy niż w pierwszych latach XXI wieku.

Niemniej jednak utrzymują się stałe cechy naszego rynku pracy, jak sezonowość i terytorialne zróżnicowanie, będące wynikiem zarówno nierównomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego, oraz niekorzystna struktura zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych – ok. 55% bezrobotnych nie posiada wykształcenia średniego, co czwarty bezrobotny nie ma doświadczenia zawodowego, a 3 na 10 bezrobotnych nie posiada kwalifikacji zawodowych. Są to czynniki utrudniające znalezienie zatrudnienia szczególnie, że gros bezrobotnych to osoby pozostające w ewidencji

bezrobotnych ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się (36,5%). Ponadto, niemal 4 na 10 bezrobotnych stanowią osoby, które nie ukończyły 30. roku życia, ale w strukturze dynamicznie zwiększa się również udział osób w starszych grupach wiekowych.

➤ Zmiany dotyczące:

- 1) poprawy efektywności działania urzędów pracy poprzez uzależnienie środków na aktywizację bezrobotnych i na wynagrodzenia pracowników urzędów pracy od efektów działania urzędów pracy, a także wykorzystanie środków unijnych na aktywizację bezrobotnych,
- 2) poprawy jakości usług świadczonych bezrobotnym stosownie do ich potrzeb poprzez poprawę standardów działania urzędów pracy, zlecenie usług aktywizacyjnych, współpracę PUP i gmin, elastyczność stosowania usług i instrumentów rynku pracy, poszerzenie dostępu do informacji o ofertach pracy,
- 3) nowych narzędzi wspierających tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka,
- 4) wsparcia zatrudnienia młodych pracowników,
- 5) wsparcia pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku 50 PLUS

– przyczynią się do poprawy sytuacji na rynku pracy zarówno w zakresie zmiany struktury i poziomu bezrobocia rejestrowanego, ale powinny przyczynić się one również do wzrostu aktywności zawodowej Polaków oraz poprawy wskaźnika zatrudnienia.

Pamiętać jednak należy, że duży wpływ na rynek pracy ma sytuacja gospodarcza, która w ostatnich latach jest bardzo trudna. Według *Badania koniunktury w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach w listopadzie 2012 r.* (GUS), ogólny klimat koniunktury gospodarczej oceniany był negatywnie przez przedsiębiorstwa we wszystkich sektorach. Zgodnie z wynikami *Badania Ankiety Rynku Pracy 2012* (NBP) pracodawcy zmienili strategię dostosowawczą do spowolnienia gospodarczego. Spodziewając się intensywnego lecz krótkotrwałego kryzysu, decydują się na „przechowanie” pracowników, ograniczając jednocześnie koszty pracy dzięki dostosowaniu poziomu wynagrodzeń. Następuje to w wyniku zastosowania szeregu dostępnych instrumentów optymalizacyjnych – elastycznych form zatrudnienia, prowizyjnych form wynagradzania (przy obniżeniu podstawy), a także zwiększonej rotacji pracowników.

➤ Zmiany w zakresie:

- a) zlecania usług aktywizacyjnych,
- b) współpracy PUP i gmin,
- c) przyznania grantu na telepracę,
- d) przyznania świadczenia aktywizacyjnego,
- e) wprowadzenia nowych instrumentów wspierających zatrudnienie młodych ludzi, testowanych aktualnie w ramach projektu pilotażowego „Twoja Kariera – Twój Wybór”,
- f) zwolnienia z obowiązku opłacania składek na FP oraz FGŚP,
- g) ułatwienia zdobycia stażu zawodowego poprzez refundację składek na ubezpieczenia społeczne za bezrobotnych podejmujących pierwszą pracę,
- h) skrócenia z 6 miesięcy do 4 miesięcy okresu, w którym PUP powinien przedstawić bezrobotnym do 25. roku życia propozycję aktywizacji

– przyczynią się do spadku **stopy bezrobocia** oraz poprawy **wskaźnika zatrudnienia** osób młodych poprzez zwiększenie ich szansy na uzyskanie pracy. Dzięki temu również w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych udział młodych powinien się zmniejszać. Jest to bardzo ważne, gdyż wskaźnik bezrobocia młodzieży jest dwa razy wyższy niż dorosłych, choć w tym zakresie sytuacja w Polsce wygląda podobnie, jak w większości krajów Unii Europejskiej. Według danych Eurostat zharmonizowana stopa bezrobocia młodzieży w listopadzie 2012 r. wyniosła w Polsce aż 28,4%, czyli była ponad dwukrotnie wyższa niż zharmonizowana stopa bezrobocia ogółem (10,6%). Stopa bezrobocia młodzieży w Polsce była również wyższa od średniej w Unii Europejskiej (23,7%), choć pozostawała zdecydowanie niższa niż w takich krajach jak Hiszpania czy Grecja, gdzie wskaźnik bezrobocia młodzieży utrzymuje się na poziomie powyżej 50%. Wskaźnik bezrobocia młodzieży w Polsce był również niższy niż w Portugalii, Włoszech, Łotwie, Słowacji, Irlandii, i na Węgrzech. Nie zmienia to faktu, że podstawowym problemem, z jakim musi zmierzyć się młoda osoba po zakończeniu edukacji ciągle pozostaje znalezienie zatrudnienia. Oczywiście gros młodych w celu zwiększenia możliwości znalezienia odpowiedniej pracy decyduje się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych, zdobywając wyższe wykształcenie, a w jego trakcie odbywając staże, praktyki, czy podejmując pracę, czemu sprzyja dynamiczny rozwój szkolnictwa, przede wszystkim wyższego. Jednak nadal w sytuacji, gdy coraz więcej młodych ludzi posiada dyplom wyższej uczelni, również dobrze wykształcone osoby częściej swój start na rynku pracy rozpoczynają od rejestracji w urzędach pracy. Ponadto, problem trudności na rynku pracy dotyczy nie tylko osób do 25. roku życia, które ustawa identyfikuje

jako jedną z kategorii społecznych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a w związku z tym uprawnionych do szczególnej pomocy, ale również osób nieco starszych – do 30. roku życia. Uzasadnia to fakt ukończenia 25 lat przez gros osób studiujących i kończących studia.

Jednocześnie wciąż niska pozostaje aktywność zawodowa młodych ludzi. Według BAEL w II kwartale 2012 r. współczynnik aktywności zawodowej osób do 30. roku życia wyniósł 53,4%, jednak wartość tego wskaźnika pozostaje szczególnie niska dla osób w wieku 15-24 lata (33,3%), choć dzieje się tak przede wszystkim za sprawą kontynuowania nauki.

Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 30 lat i więcej wyniósł w II kwartale 2012 r. 43,9%, natomiast dla osób w wieku 15-24 lata wyniósł 24,9%

Stopa bezrobocia dla młodych do 30. roku życia wynosiła w II kwartale 2012 r. 17,6%, dla porównania wskaźnik ten dla ogółem bezrobotnych wyniósł 9,9%, a dla osób w wieku 15-24 lata 25,1%.

W końcu czerwca 2012 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 708,4 tys. osób do 30. roku życia i stanowili oni 36,1% ogółu bezrobotnych. W grupie bezrobotnych do 30. roku życia było 118,5 tys. osób w wieku 18-20 lat, 261,1 tys. osób w wieku 21-24 lata i 328,8 tys. w wieku 25-29 lat. Okazuje się, że najstarsza grupa wśród młodych bezrobotnych była najliczniejsza i stanowiła ponad 46% bezrobotnych do 30. roku życia. Szczególnego podkreślenia wymaga, że co czwarty bezrobotny z wymienionej grupy pozostawał bez pracy ponad rok mimo faktu, że młodzi są zdecydowanie lepiej wykształceni niż osoby starsze. Wśród osób bezrobotnych do 30. roku życia, najwięcej posiada wykształcenie policealne i średnie zawodowe (25,4% bezrobotnych do 30. roku życia). Osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej było ok. 39%, natomiast osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym było 19,6%. Osób z wykształceniem wyższym było najmniej (15,8%).

Elastyczne formy zatrudnienia

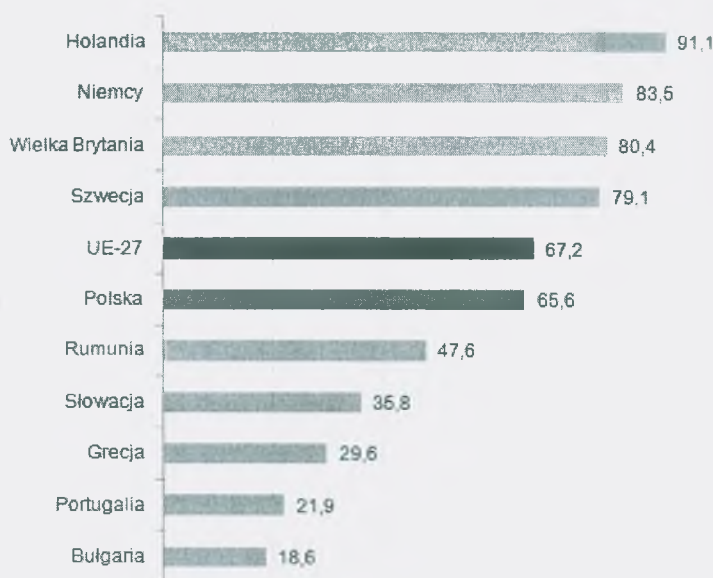
Pojęcie elastycznych form zatrudnienia nie ma charakteru jednorodnego. Obejmuje ono szereg form organizacyjnych, stanowiąc pewien zbiór pojęć. Termin elastyczne formy zatrudnienia oznacza inne – niż praca w pełnym wymiarze czasu w ramach stosunku pracy – sposoby zatrudnienia.

Elastyczne formy zatrudnienia możemy podzielić pod względem różnych rodzajów elastyczności:

1. Elastyczność formy, zakresu, miejsca i sposobu świadczenia pracy
2. Elastyczność czasu pracy
3. Elastyczność kontraktu/umowy o pracę
4. Elastyczność wynagrodzenia

Jedną z najbardziej powszechnych niestandardowych form zatrudnienia jest praca w niepełnym wymiarze godzin. Świadczy się ją w czasie krótszym niż normalny, wynikający z ogólnych przepisów prawnych, bądź zasad obowiązujących w danym przedsiębiorstwie, np. na 1/2 czy też 4/5 etatu. Do korzyści zatrudnienia w niepełnym wymiarze należy ściślejsze dostosowanie liczby personelu i godzin pracy do potrzeb przedsiębiorstwa. Pozwala ono także na większą swobodę w ustalaniu czasu pracy w porównaniu do standardowych umów. Jest to szczególnie istotne dla pracowników chcących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi, studentów, osób w wieku około-emerytalnym czy niepełnosprawnych.

Odsetek firm zatrudniających w 2009 r. pracowników w niepełnym wymiarze godzin w wybranych krajach UE (%)

Telepraca

Rozwój technologii informacyjnej i coraz powszechniejsze jej zastosowanie w miejscach pracy doprowadziły do wielu zmian w sposobach pracy. Dzięki wykorzystaniu sieci komputerowych i telekomunikacyjnych coraz większa liczba osób może pracować z dala od siedziby pracodawcy – zjawisko to nazywane jest „telepracą”.

Obecnie w Polsce upowszechniła się „kodeksowa” definicja telepracy: regularne wykonywanie pracy poza firmą z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Termin ten funkcjonuje w szerszym i węższym znaczeniu. W znaczeniu szerszym oznacza każdy rodzaj współpracy pomiędzy zlecającym pracę a jej wykonawcą. W tym ujęciu telepraca – choć nie zawsze tak nazywana – powszechna jest w Polsce od wielu lat. Nie jest to jednak forma zatrudnienia. W zakresie węższym – zgodnie z Kodeksem pracy – zatrudnienie w formie telepracy opiera się na umowie o pracę, w której zaznacza się, że miejsce wykonywania pracy jest inne niż siedziba firmy zatrudniającej. Wszystkie obowiązki i prawa obydwu stron są takie same jak przy „klasycznej” umowie o pracę. Umowę telepracy można zawrzeć z nowym pracownikiem, można też – za porozumieniem – zaproponować ją już zatrudnionemu.

Telepraca – co oczywiste – jest możliwa tylko w niektórych zawodach i w przypadku wybranych czynności. Nie da się jej zastosować, między innymi na stanowiskach produkcyjnych. Telepraca dotyczy przede wszystkim pracy twórczej, ale także każdej innej, w której obecność pracownika w firmie ma drugorzędne znaczenie, ponieważ liczy się efekt a nie sam proces wykonywania pracy. Pracę w domu może np. wykonywać korektor tekstów, informatyk-programista, architekt, telemarketer i wielu innych.

Najpopularniejsze zajęcia wykonywane w formie telepracy w Polsce

Typ działalności	Procent wskazań (N=187) wśród przedsiębiorstw stosujących telepracę
usługi finansowe	32,5%
grafika komputerowa	28,1%
księgowość	25,4%
usługi prawnicze	21,6%
sprzedaż, przedstawicielstwo handlowe	18,7%
projekty techniczne („inżynierskie”)	17,7%
projektowanie systemów informatycznych	15,7%
praca edytorska, redaktorska	13,5%
analizy ekonomiczne	11,7%
badania marketingowe, rynkowe	11,4%
projekty architektoniczne	9,0%

copywriting	6,2%
tłumaczenia	3,1%
PR	1,4%
tworzenie stron internetowych	0,4%
praca naukowa	0,1%
inne	2,5%
nie wiem	8,1%

Źródło: opracowanie firmy Sedlak & Sedlak „Telepraca plusy i minusy dla pracodawców” (www.rynekpracy.pl)

Skala zjawiska telepracy w państwach Unii Europejskiej rośnie. Średni odsetek pracowników pracujących na odległość w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE-27) wzrósł z ok. 5% w 2000 r. do 7% w 2005 r. Największy odsetek osób pracujących na odległość odnotowano w Czechach i Danii, gdzie ok. jedna na siedem zatrudnionych osób zajmuje się regularnie pracą na odległość. Odsetek powyżej średniej dotyczył również państw Beneluxu i krajów skandynawskich. Badania pokazują także, że praca na odległość wykonywana jako część etatu jest popularniejsza niż praca na odległość na cały etat; z możliwości tej korzysta znaczna część pracowników traktujących ją jako uzupełnienie standardowej pracy w siedzibie pracodawcy.

Ponadto telepraca to dość nowe zjawisko, większość państw dopiero niedawno rozpoczęła gromadzenie danych statystycznych na jej temat.

Odsetek pracodawców oferujących telepracę w wybranych krajach europejskich

Kraj	%
UE-25	21
Polska	6
Łotwa	8
Hiszpania	11
Węgry	15
Litwa	18
Czechy	23
Niemcy	27
Słowacja	31

Wielka Brytania	35
Dania	56

Źródło: opracowanie firmy Sedlak & Sedlak „Telepraca plusy i minusy dla pracodawców” (www.rynekpracy.pl)

Przykłady wsparcia telepracy w ramach środków publicznych, w ramach programów ADAPT i Equal

Niemcy: projekt “Szkolenie kobiet nt. multimediiów i usług teleinformatycznych dla małych i średnich przedsiębiorstw” w Berlinie, dotyczący planowania, produkcji i marketingu produktów multimedialnych. Projekt przeznaczony był dla kobiet zatrudnionych w małych przedsiębiorstwach aby zwiększyć ich konkurencyjność oraz kobiet bezrobotnych.

Hiszpania: projekt “C-TEST” – utworzenie centrum telepracy i tele-usług realizującego szkolenia dla kobiet. Przekrój kursów był rozległy: od teoretycznych aspektów telekomunikacji do organizacji targów i konferencji. Wiele osób rozpoczęło następnie pracę jako samozatrudnieni.

Grecja: projekt “DISNET STEP BY STEP” stanowi wsparcie dla rozwoju centrów telepracy jako centów szkoleniowych dla niepełnosprawnych. Pozwala to niepełnosprawnym podjąć zatrudnienie u pracodawcy lub w ramach samozatrudnienia poprzez Internet. W ramach projektu stworzono bazę informacyjną o szkoleniach i możliwościach zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych.

Projekt “Pegasus” promował telepracę ustanawiając punkty informacyjne na obszarach charakteryzujących się dużym bezrobociem. Punkty świadczyły usługi dla firm, przedsiębiorców, instytucji szkoleniowych, itp. Oferowane szkolenia obejmowały zasady zarządzania, użytkowania sieci internetowej, oraz umiejętności i techniki wykonywania telepracy. Każdy z trzech punktów informacyjnych realizował projekt pilotażowy dla osób młodych i bezrobotnych którzy zamierzali rozpocząć własną działalność gospodarczą. W ramach projektu wypracowano także model tele-pracy w regionie.

Finlandia: projekt “45+” polegał na szkoleniach nt. technologii informatycznej i konsultacji dla pracowników małych firm powyżej 45. roku życia.

Jednocześnie należy wskazać, że Holandia, Belgia-Le Forem, Norwegia, Austria, Słowenia, Słowacja, Finlandia, Węgry, Wielka Brytania **nie stosują** środków i narzędzi wspierających wykonywanie telepracy przez bezrobotnych.

Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka

Polska jest krajem o znacznym zróżnicowaniu aktywności zawodowej, jak i poziomu zatrudnienia w zależności od płci. W III kwartale 2012 r. współczynnik aktywności zawodowej kobiet w wieku 15 lat i więcej wyniósł 48,4% wobec 64,7% w przypadku mężczyzn. Niezależnie od wieku wskaźnik zatrudnienia kobiet jest niższy niż ma to miejsce w przypadku mężczyzn, a dysproporcje szczególnie widoczne są w skrajnych przedziałach wieku. Niższy wskaźnik zatrudnienia wśród młodych Polek w stosunku do młodych Polaków spowodowany jest późniejszym wejściem na rynek pracy oraz jest to związane z pełnioną przez kobiety rolą w życiu rodzinnym. W przypadku młodych kobiet jest to macierzyństwo. To kobiety częściej rezygnują z pracy, kiedy pojawia się potrzeba opieki nad dziećmi, a konieczność takiej rezygnacji wzrasta wraz z liczbą posiadanych dzieci.

W końcu 2012 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 226,4 tys. kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Kobiety te stanowiły 20,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kobiet, co oznacza, że co piąta bezrobotna kobieta nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Prawo do zasiłku w tej grupie posiadało 9,4 tys. kobiet, tj. 4,1% kobiet w tej grupie bezrobotnych, podczas gdy wśród ogółu zarejestrowanych kobiet prawo do zasiłku posiadało 15,6%.

➤ Zmiany w zakresie:

- a) zlecenia usług aktywizacyjnych,
- b) współpracy PUP i gmin,
- c) udzielania pożyczki z FP na utworzenie miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej,
- d) wsparcia pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku 50 PLUS

– przyczynią się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób w wieku 50 lat i więcej.

Prognozy wskazują, że do 2035 r. struktura wiekowa ludności Polski znacząco się zmieni – udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności znacząco się zmniejszy się do 15,7%, przy spadku odsetka ludności w wieku produkcyjnym do 57,6% i wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym do 26,7%. Tym samym współczynnik obciążenia demograficznego wzrośnie z 57 osób wg NSP 2011 do 74 osób w 2035 r. Oznacza to, że konieczne są działania zmierzające do poprawy tej sytuacji, które poza podniesieniem wieku emerytalnego, a tym samym wzrostu aktywności zawodowej osób w starszych grupach wiekowych, będą również wspierać osoby dłużej pozostające na rynku pracy.

Poziom aktywności społeczeństwa jest niski, aktywna pozostaje co druga osoba w wieku 15 lat i więcej, a co trzecia wśród młodych oraz w starszych grupach wiekowych. W II kwartale 2012 r. pracowała tylko co druga osoba w wieku 15 lat i więcej, przy czym w grupie 50 lat i więcej zaledwie 31,8%. Wprawdzie bezrobocie rzadziej dotyka osoby starsze, o czym świadczy niższa niż w pozostałych grupach wiekowych stopa bezrobocia (w II kwartale br. stopa bezrobocia ludności w wieku 50 lat i więcej wg BAEL wynosiła 7,4% i w porównaniu do analogicznego kwartału 2011 r. wzrosła o 0,6 p. p.), ale równocześnie w urzędach pracy wzrasta liczba bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Na koniec 2012 r. zarejestrowanych było 486,4 tys. osób powyżej 50. roku życia (wzrost w skali roku wyniósł 10,2%). Spowodowało to, że bezrobotni powyżej 50. roku życia na koniec 2012 r. stanowili 22,8% (rok wcześniej 22,3%). Fakt ten należy wiązać zarówno z ograniczeniem możliwości przejścia na wcześniejsze emerytury, jak również starzeniem się społeczeństwa, w tym bezrobotnych.

➤ Zmiany w zakresie:

- a) trójstronnych umów szkoleniowych,
- b) KFS

– przyczynią się do poprawy **wskaźnika kształcenia ustawicznego dorosłych** (dane Eurostatu: w Polsce 4,5% osób w wieku 25 lat i więcej uczestniczyło w jakiegokolwiek formie edukacji w ciągu ostatnich 4 tygodni w I kwartale 2012; średnia dla krajów UE to 8,9%; przy czym jako cel na 2020 r. przyjmuje się średni wskaźnik dla UE na poziomie 15%).

